

Скоморохи

Скоморохи

Є дві думки про походження назви слова «Скоморох».

За першою, назва походить від грецького *skōmmarchos*, тобто «майстер жарту» (*skōmma* «жарт, глузування» та *archos* «начальник, майстер»);

За другою, це запозичення з арабської, де *mascara* — це і «жарт», і «блазень».

Скоморохи («веселі люди») розважали народні маси співом, дотепами, музикою, танцями, драматичними сценками, акробатикою, дресированими тваринами, користуючись у виступах масками (машкари) та втягуючи у гру глядачів.

Репертуар скоморохів складався з жартівливих пісень, п'єсок, соціальних сатир («глум»), виконуваних в масках і «платті скомороха» під акомпанемент гудка, гусель, балалайки, домри, волинки, бубна. За кожним персонажем був закріплений певний характер і маска, які не змінювалися роками. Жартівливі пісні та приказки, які виконували скоморохи, були далекі від вимог християнських чеснот.

Розквіт скомороства припав на **XVI—XVII століття**. В той час скоморохи почали об'єдуватися у «ватаги» (**приблизно по 70 — 100 осіб**) через переслідування з боку православної церкви й царя, що вважали їх «бісовими ігрищами». Окрім скомороства, ватаги мандрівних акторів часто підробляли крадіжками. У **1648 і 1657** роках в Московії архієпископ Никон домігся указів про повну заборону скомороства.

Скоморохи були також при дворах князів і вельмож. Вони прославляли земні радощі, протиставляючи їх православної аскезі, чим викликали вороже ставлення до себе церковної і світської влади. Деякі традиції Скоморохів перебрали придворні блазні, штукарі на дворах вельмож. У кінці 16 століття мистецтво скоморохів проникло у вистави церковно-шкільного театру, а далі розвивалося в балаганах, лялькових та інших театрах. Деякі дослідники вказують на вплив мистецтва скоморохів на такі явища, як гуртки колядників (в Україні) та волочebників (в Білорусі), а також на лірничу традицію та на «троїстих музик».

У **XVIII ст.** запровадження західноєвропейських театральних традицій витіснило скоморохів на узбіччя тогочасної культури і спричинило його занепад як культурного явища.

